

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII. Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 15.

Sobota 15. februarja 1930.

Leto V.

Tragična smrt nemškega socijalnodemokratskega poslanca.

Poslanec dr. Pavel Levi padel skozi okno in se ubil.

Poslanec Levi je težko obolel za gripo, ki ji je sledila pljučnica. Imel je vročine 40 stopinj. V ponedeljek zjutraj ob 5. uri je rekel strežnici, da naj zapusti sobo, da mu pripravi čaj. Ko se je strežnica vrnila, je bila postelja prazna in okno proti dvorišču je bilo široko odprto. Bolnik Levi je pa ležal na dvorišču z zlomljeno hrbtenico. Jasno je, da Levi ni izvršil samomora, marveč je ali v duševni zmedenosti šel k oknu, ali pa je le hotel svežega zraka ter ga je ob odpiranju okna obšla slabost, kar je jako verjetno, da je strmoglavil skozi okno mansardnega stanovanja enonadstropne vile.

Dr. Levi ni bil glasen političar, bil je pa delaven član in je zlasti v pravnih stvareh bil važna avtoriteta, ki si je pridobil ugled s svojo stvarnostjo in energijo.

Interesanten je njegov razvoj. Radikalen je postal šele med vojno. Med vojno je bival v Švici in vodil borbo proti vojni. Ko se je seznanil z Leninom, je vstopil v najradikalnejše vrste socialistov. Bil je tudi na znani konferenci v Kientalu. Njegov ideal je postal boj proti vojni in krivicu vojne. Ko se je vrnil v Nemčijo, je vodil komunistično gibanje. Tudi ob umoru Liebknechta in Roze Luxemburgove je bil Levi predsednik komunistične stranke, in sicer do aprila 1921. Mesec dni prej je namreč Moskva naročila vstajo v srednji Nemčiji, ki je pa bila poražena. Leto pozneje je bil znani Kappov puč. Levi je bil v tem času v zaporu. Moskva je pa kljub vsem porazom pučistov hotela izvesti še en, in sicer glavni poizkus revolucije v Nemčiji. Levi je poznal položaj v Nemčiji, vedel je, da je pučistovska revolucionarnost po treh porazih in večletnih bojih popustila. Zato se je uprl ukazu iz Moskve ter skušal dokazati, da komunistična politika po tej poti ne more iti. V Moskvi ga niso hoteli poslušati, zato se je umaknil in spisal brošuro »Nasha pot, proti pučizmu!«

S tem se je Levi odpovedal Moskvi, ki ga je potem izključila. Levijev korak je bil eden najhujših udarcev za komunizem v Nemčiji. Karl Kautsky je takrat pisal o tem dogodku: »Levi nadkriljuje svoje pučistovske sodruge v spoznanju, da je revolucionarna akcija proletarijata brezuspešna, če jo je treba množično proletarijata usiliti... Vsega tega Moskovi še danes ne vedo, ker bi sicer ne poizkušali vedno iznova izživati v Nemčiji nemire.«

Levi je bil torej v vrstah neodvisnih socialistov in ob zedinjenju socialistov in socijalnih demokratov vstopil v socijalnodemokratsko stranko ter je ostal na skrajnem levem krilu stranke, dasi se je le pomilovalno spominjal pučistovske politike.

V parlamentu se je zlasti udeleževal v odboru proti zločinskemu početju črne državne brambe (atentatom).

Prav posebno važno vlogo pa je igral v političnih procesih kot advokat. Tudi v znanem Jörnsovem procesu je on vodil zagovorništvu. Državni sodni svetnik Jörn je namreč takrat vodil kot član vojnega sodišča preiskavo o umoru Liebknechta in Roze Luxemburgove. Levi mu je dokazal, da je z malomarno preiskavo

Dvatisoč milijard letno za vojno!

Angleški delavski finančni minister Snowden o blaznosti oboroževanja.

Vse države bi bile rade oborožene čez glavo, ne pomislijo pa, odkod naj se jemlje denar.

Najbolj značilno pa je na londonski pomorski razorožitveni konferenci dejstvo, da so beraške, zadolžene evropske države proti odpravi podmornic, kakor da bi jim majhni čenakli kaj pomagali v eventualni borbi proti ogromnim oboroženim kolosom svetovnega kapitalističnega imperijalizma.

Razorožitev in mednarodno sporazumevanje ter priznanje mednarodnega svetovnega sodišča za mednarodne spore je edini izhod.

Angleški finančni minister

Snowden pravi o oboroževanju

(kakor poroča uradni dopisni urad):

Snoči je londonska radiopostaja razširila po Zedinjenih državah in Kanadi govor zakladnega ministra Snowdena o ogromnih bremenih, ki jih morajo prenašati narodi za oboroževanje. Snowden je v svojih izvajanjih naglasil važnost londonske konference, ki naj učvrsti občutek varnosti med narodi in reši svet neznošnjih bremen za oboroževanje. Ves svet izda za oboroževanje 9000 milijonov funtov šterlingov (nad 2000 milijard Din) na leto. Evropa je udeležena na tej ogromni vsoti s 60%, Zedinjene države z 20% in ostali svet z 20%.

Oboroževanja izzivajo vojno in vzdržujejo vojno miselnost. Z vojno se doslej ni ničesar rešilo. Vojna je bila le igra, v kateri so izgubili ravno tako premaganci kakor zmagovalci. Nato je Snowden očrtal posledice svetovne vojne in naglasil, da je na-

rastel angleški vojni dolg na več ko 7000 milijonov funtov. Angleški davkoplačevalci plačujejo za ta dolg 350 milijonov obresti na leto, ne da bi se dolg bistveno zmanjšal.

Po sedanjem amortizacijskem načrtu bo Anglija potrebovala 140 let, da bo poravnala to ogromno vsoto. Angleški davkoplačevalci morajo plačati na račun vojnega dolga 1 milijon funtov na dan, 40.000 funtov vsako uro in nad 600 funtov (170.000 Din) vsako minuto. Da se pravna dolg, mora delati leto za letom dva milijona angleških delavcev.

K temu je treba prišteti še 115 milijonov funtov za armadne izdatke, 56 milijonov za vojne pokojnine. Tri četrtine angleških davčnih dohodkov gre za izdatke minule vojne in za priprave za prihodnjo vojno. Angleži so najbolj obdavčen narod na svetu. Povprečno je obdavčena angleška družina letno za okrog 100 funtov. Kljub temu ima Anglija več ljudi zaposlenih ko pred svetovno vojno, kar mnogo govori za finančno in industrijsko moč angleške države.

Koliko več, je zaključil Snowden, bi Anglija lahko koristila blagostanju in sreči sveta, če bi svojo gospodarsko moč lahko uporabila v napredek človeštva namesto v barbarške vojne svrhe.

V kratkih besedah je povedal član angleške delavske vlade dovolj jasno, kaj pomeni oboroževanje in vojna za vsako državo. In če že mogoča, bogata Anglija ječi pod pezo vojnih bremen, kako občutno je breme šele za male in zadolžene države, ki nalagajo na ta način svoje imetje — neproduktivno.

Londonska razorožitvena konferenca.

Vpliv imperijalističnega kapitalizma.

Ob dolgotrajnih in težavnih pogajanjih se vrši londonska pomorska razorožitvena konferenca. Na njej so zastopane in merodajne največje obmorske in pomorske države z izrazito tendenco, da ostane nje moč tudi v bodoče neokrnjena. Ni mogoče namreč, da bi kapitalistično prežet Amerikanec, Francoz ali Japonec ne videl v vsaki, četudi splošni omejitvi oboroževanja, odškodovanega samega sebe. Istotako je od teh ljudi le težko pričakovati, da bi priznali suverenost mednarodnega sodišča v raznih mednarodnih sporih. Preveč ponosa, preveč sebičnosti je v njih, da bi brez velikega moralnega pritiska sprejeli tako rešitev mirovnih problemov v interesu miru, torej v interesu splošnega človeštva.

Dve najbolj nezaupljivi državi sta Francija in Zedinjene države. Delegati Zedinjenih držav slutijo nekako zvezo med Anglijo in Francijo, ki je naperjena proti Ameriki, nasprotno se pa Francija boji, da se združijo h kooperaciji Anglija in Zedinjene države. Ameriški delegati so že izjavljali, da so izdani.

Razlika med francoskimi in angleškimi predlogi ni velika, je pa načelnega pomena. Francija zahteva

nedvomno postopal v prid morilcem, ker so bili reakcionarni oficirji. Bornstein, ki ga je Jörnson tožil zaradi teh obdolžitvev, je bil oproščen. Te dni se je vršila revizija procesa, kateri je mogel Levi prisostvovati le en dan, vendar so pa lanski Levijevi dokazi tako močni, da stoji Jörnson pred sodiščem ne kot tožitelj, ampak kot obtoženec.

Škoda je, da ne bo Levi mogel več opraviti zagovora pri reviziji tega procesa, ki je bil po srcu in duši bорец za resnico in pravico kakor le še Voltair in Zola. Njegov govor v prvem Jörnsovem procesu je bil eden najbolj navdušenih, ki jih je kdaj govoril v obrambo pravnih temeljev nemške republike.

Z bombo proti fašističnemu tisku.

Uredniško poslopje fašističnega lista »Popolo de Trieste« zletelo v zrak. Fašistično nasilje rodi krvav odpor.

Grozovit atentat v Trstu.

V noči na 11. februarja je bil položen peklenški stroj v stopnišče uredništva in tiskarne fašističnega lista »Popolo de Trieste«.

Bomba je eksplodirala po deseti uri zvečer, ko je bila zaključena redakcija. Stopnišče je bilo popolnoma porušeno. Tudi prednja stran hiše je razrušena ter vsa okna in vrata razbita. Štiri osebe, enega urednika in tri druge osebe so razvaline pokopale pod seboj. Uredniku Ferdinandu Merriju so ruševine odtrgale noge ob trupu in je zaradi izkravitve pri prevozu v bolnišnico umrl. Poleg njega sta bila še težje ranjena Apolonij Missouri in Anton Micich. Uredniški sluga, ki ga je zadela nezgoda, je Jože Bole.

Preiskava policije še o krivicah ni mogla ničesar ugotoviti. V bombi je utegnilo biti 35 do 37 kg ekrazita.

Pobratimstvo fašistične reakcije.

Mussolini financira nemške in avstrijske nacionaliste.

V Münchenu se vrši nek proces proti Hakenkreuzlerjem. Priča Abel Werner je izjavil, da so se Hakenkreuzlerji redno shajali z Mussolinijevim odposlancem Migliorattijem, ki jih je podpiral z denarjem. Tudi avstrijski heimwehrovski vodja oberstlajtnant Režny je redno prejemal večje zneske od tajnika italijanske lige v Inomostu. To avstrijsko-italijansko prijateljstvo so pa sedaj še diplomatično zapečatili v Rimu.

Vrenje na Španskem

Monarhija še vedno v opasnosti.

Na Španskem sedaj pridno snujejo politične stranke. Tudi Primo de Rivera osnuje svojo stranko. General Romanones pravi, da je španski narod po diktaturi levičarsko usmerjen ter upa, da bo Berenguer ostal na krmilu in organiziral volitve. Le eno sredstvo je še, pravi dalje, ki lahko reši monarhijo v Španiji, in sicer konstitucionalna monarhija po zgledu Anglije ali Belgije. Ne veruje pa, da bi bila v Španiji še mogoča nova diktatura.

Proti prijateljstvu Avstrije z Mussolinijo

Tirolci proti Schobru.

Avstrijski kancler Schober, ki je prišel iz Haaga kot velik zmagovalec in rešitelj Avstrije, je že prišel pri enem delu prebivalstva v zamero, ker je šel v Rim, kjer se je pobotal s fašistično Mussolinijevo vlado in sklenil z isto celo intimno prijateljstvo. Sedaj mu pretijo poslanci iz Južne Tirolske, da bodo na prihodnji plenarni seji parlamenta obračunali z g. kanclerjem. Prelat Seipel že čaka v zasedil

Heimwehri goljufajo državo na davkih.

Heimwehrovski škandal v Avstriji.

V Mistelbachu, večjem industrijskem kraju severno od Dunaja, so prišli na sled velikim davčnim poneverbam, ki so se vršile že skozi štiri leta. Tam je služboval kot davčni

upravitelj neki Foitl, ki je v Heimwehru nosil šaržo majorja. Ta je proti primerni nagradi raznim tamošnjim veleposestnikom, posestnikom parnih mlinov in industrijalcem, samim pristašem Heimwehra, zniževal davčne predpise na polovico in še več, ter tako oškodoval državo za več ko dva milijona šilingov v zadnjih letih. In to kljub temu, ali morda ravnaj radi tega, da si visoki kontrolni organi finančnega ministrstva vsako leto kontrolirali njegovo delovanje, ob katerih prilikah so se vozili z avtomobili v dunajska zabavišča, kjer je tekel šampanjec v potokih. Zaenkrat so aretirani Foitl, odvetnik dr. Schmitz, ki je posredoval strankam znižanje predpisov, in industriji Kraus, Zucker, Fürnkranz in Weiner. Kompromitiranih je več visokih uradnikov v finančnem ministrstvu. Vse skupaj je bila heimwehrovska zlahta. Meščansko časopisje skuša celo zadevo zamolčati ali vsaj omiliti.

Francoska desničarska vlada pred padcem.

Poraz vlade v parlamentarnem finančnem odboru. — Pred pregrupacijo vladne koalicije na Francoskem.

Iz Pariza poročajo: V torek, dne 11. februarja se je vršila seja finančnega odbora, na kateri se je razpravljalo o vladnem zakonskem načrtu, o uvedbi starostnih pokojnin za bojevnike. Načrt je zastopal finančni minister. Pri glasovanju pa je proti načrtu glasovalo 36 članov odseka, med tem ko so se trije vzdržali glasovanja. — Radikalna levica se je že naveličala tlačiniti desničarskemu Tardieu-u in zasleduje politiko republikanske vzajemnosti.

Kongres ruske delavske milice — rezerve rdeče armade.

V Moskvi je pričel dne 11. t. m. zborovati kongres unije delavcev, ki se izobrazujejo kot pomožne čete sovjetske vojske.

Kongres je otvoril Rykov ter podal poročilo o mednarodnem položaju. Za njim je govoril komisar vojske Vorošilov, ki je razvil program organizacije. Povedal je, da se po vseh kapitalističnih državah opazuje vedno hujša agitacija proti sovjetom. To hujskanje proti Rusiji utegne vesti do oborožene vojne. Zato je potrebno, da se delavci pripravijo in bodo nepremagljiva trdnjava.

Tudi sovjeti se torej drže gesla: če hočeš mir, pripravljaj se na vojno.

Ali si že dobil novega naročnika za „Delavsko politiko“, smatraj to za svojo dolžnost!

Aleksander Neverov:

Taškent — kruha bogato mesto.

(Ruska povest iz dni velike lakote. Prevedel I. V.) 28

Kirgiz je oblekel suknjič, a vagoni vlaka so se zganili... Miška je iztrgal Kirgizu suknjič, a noža ni. Našel ga je sicer, a za pas se trgajo Kirgizi.

Miška malone zaplaka. — Dajte... ne utegnem.

A vagoni se premikajo. Tik pred njegovimi očmi se premikajo. Kolesa se vrte, vsa zemlja se vrtila, cela postaja s Kirgizi vred se vrtila. Miška beži po desni strani, a vrata v vagonu so odprta z leve strani. Če skoči pod vagoni na levo stran, ga kolesa zmeljejo. Miška beži, majhen zrebček, za veliko železno kobilico. Laptji se spodtikajo, suknjič na plečih je kakor opaka. Težko dišejo odprta usta... zraka ni.

Zagledal je stopnico k zavorni kabini in v teku je zagrabil z obema rokama za železni držaj. Miško je kar sunilo naprej. Ali se je odtrgala glava, ali so noge ostale zadaj? Glava z rokami je obvisela na železnem držaju. Samo telo pa vleče Miško pod kolesa, kakor da mora tja. Kolesa hropejo, razrezati hočejo Miško na dvoje, izmrcvariti ga na majhne koščke. Miškine težke noge mahajo, a vagoni drve vse hitreje. Te noge v širokih laptjah se vlečejo pod kolesa kakor uteži in njih mogoče dvigniti na stopnico. Roke popuščajo — z glavo bo udaril po kamenju, ob železne tračnice.

— Zbogom, Taškent!
— Zbogom, lopatinska vas!

Avstrijski škofje proti delavcem.

Avstrijski škofje svare pred zvezo vernih socijalistov.

»Slovenec« od 5. febr. prinaša poročilo o spomenici avstrijskih škofov glede socijalnih vprašanj katoličanov. Pripoveduje o krivih potih takoimenovane krščansko socijalistične skupine v Avstriji, ki izdaja na Dunaju svoje glasilo »Das neue Volk«. Glasilo enakega imena, kakor ga izdaja vodja krščanskih socijalistov V. Heller v Würzburgu, ki se je konservativnim katoliškim krogom zelo zameril in ga menda proglašajo sedaj za krivoverca. Avstrijski škofje svare pred »zvezo vernih socijalistov« in se sklicujejo pri tem na papeževo pismo katoliškemu šodu v Freiburgu lanskega leta, kjer pravi, da je zveza med Kristusom in Belialom! Škofje grajajo postopanje dunajskega lista »Das neue Volk«, ker kljub temu, da so nemški škofje enako glaseč list v Würzburgu obsodili, istega še vedno jemlje v zaščito in ga priporoča. To pomeni ba je »sramotenje cerkvene avtoritete«. Najbolj zamerijo listu, da »na svoj »nekrščanski« način pojmuje lastninsko pravico«, to se pravi, da obsoja kopičenje bogastva v eni roki, pa čeprav je ta blagoslovljena, medtem ko mora tisoče ljudi stradati.

Obsojanje take lastninske pravice, pod katero dan na dan ječi milijone ljudi, je torej »nekrščansko«. Nam se pa ta izraz zdi nepravilen.

Doma in po svetu.

Železnica Rogatec—Krapina bo v nedeljo predana prometu. Priredili bodo velike slavnosti.

Dan dobrega tiska so priredili dne 11. t. m. v Šmarju pod Ljubljano. Navzoči so bili kot govorniki novi škof dr. Gregor Rožman, pisatelj župnik Finžgar in urednik Zabret. Dneve dobrega tiska bi lahko prilejale tudi delavske organizacije; zakaj tudi delavci imajo svoj dober tisk.

Jugoslovanski škofi bodo imeli 19. t. m. novo konferenco v Zagrebu. Govorili bodo o položaju katoliške cerkve v Jugoslaviji. Razen tega bo poročal beograjski nadškof dr. Rodič o svoji avdijenci pri papežu v Rimu.

Priprave za izpraznitev tretjega pasu. Glasom haaške pogodbe bo Francija najpozneje do 30. junija t. l. izpraznila tkzv. tretji pas okupiranega nemškega ozemlja ob Renu. Za to izpraznitev pa so že priprave v teku in je upati, da se bo ista še pred terminom izvršila. S tem bo zadnji del zasedenega ozemlja izročen Nemčiji, razen tkzv. saarske kotline, o katere pripadnosti k Nemčiji ali Franciji pa bo najbrž odločalo ljudsko glasovanje.

krivičen. Reči bi se moralo, da je tako pojmovanje »nekatoliško«. Kajti krščansko je na vsak način, absolutno krščansko. To nam dokazuje vse Kristusovo življenje, vsi njegovi nauki in so se ga kristjani prvih tristo let tudi dosledno držali. Če je krščanski pojem o zasebni lastnini, cerkev, potem ko je prišla do oblasti, po svoje izmalčila, bi pravih kristjanov to ne smelo motiti, da se držijo tudi naprej Kristusovih naukov, ne glede, kaj jim samolastnost cerkve dovoljuje.

Avstrijska škofvska konferenca svari pred širjenjem nazorov, ki »morajo v svojem nadaljnjem razvoju nujno voditi v socializem in komunizem«, ki niso v skladu z obstoječim katoliškim socijalnim naukom, ki je potrjen od papežev in škofov in uveden v bogoslovja.

Hvala lepa! Ta vaš socijalni nauk, ki je potrjen od papežev in škofov, vsak dan čutimo na svojih hrbtih. Bodite sami malo bolj socijalni, pa vam ne bodo verne ovčice uhajale.

Vedno bolj ostro se začrtava meja med krščanskim in katoliškim, med kristjanom in katolikom, in če bi še danes bile grmade mogoče, bi vsi kristjani, zvesti Kristusu in njegovemu evangeliju, goreli.

Bolgari so zopet jezni na Italijo. Pravijo namreč, da so Italijani vedno kazali, da jim je sreča Bolgarije pri srcu. Na haaški konferenci pa je Italija nastopila proti Bolgariji. Bolgari se imajo zahvaliti za reparacijske olajšave v prvi vrsti Angliji, dalje Franciji in mali antanti oziroma Jugoslaviji. Grčija, Rumunija in Italija so se pa pokazale kot prave neprijateljice.

Ljapčev se resno pripravlja za rekonstrukcijo vlade. Bolgarski ministriški predsednik je imel v Plovdivu pri občinskih volitvah govor, v katerem je povedal, da bo po občinskih volitvah izvedel izpremembo vlade. Izprememba vlade se bo pa izvršila le s pomočjo demokratične zveze, ki postane jačja vsled svoje reorganizacije. Rekonstrukcija bo torej povsem naravna.

Mussolini združuje banke. Po prizadevanju Mussolinija se bo v Italiji združila cela vrsta bank. Obratni kapital združene banke bo znašal 1100 milijonov lir, to je okoli 3250 milijonov dinarjev.

Bivši španski diktator de Rivera je odpotoval v Pariz. Najverjetneje je, da se hoče s tem umakniti eventualnim ogorčenjem. Značilno za razpoloženje je, da sta dva sinova de

Rivera v kavarni napadla generala Delamo, potem pa pobegnila, ker so ju gosti izžvižgali.

Rumunske volitve v okrajne za-stope. V vladnih krogih zatrjujejo, da je vlada dosegla pri volitvah v okrajne svete veliko večino. Vladna večina (narodno-zaravnistična) znaša 82% mandatov; liberalci so dobili le 14% mandatov. Izvoljenih je bilo tudi 11 socijalnih demokratov.

Napetost med Nemčijo in Avstrijo. Pred nekaj meseci so se še Avstrijci opajali s patetičnimi vzkliki na vsenemško edinstvo pri demonstracijah za »Anschluss«. Danes so pa avstrijski nacionalisti radi lepih Mussolinijevih oči vrgli »Anschluss« čez krov in sklenili s fašisti večno prijateljstvo. Nemci pa nič posebno ne obračajo rimskega diktatorja in Avstrijcem njih nezvestobo zelo zamerijo. Zdi se, kakor da do Königgrätza ni več daleč.

Kardinal Pacelli je prevzel dne 10. t. m. vatičanske državne tajniške posle. Cerkev ima zasnovane velike diplomatske akcije, ki jih bo vršil Pacelli. Bivši tajnik Gasparri pa je stopil v pokoj, da se spokori za greh, ker je papeža zapeljal k podpisu lateranske pogodbe, ki jo sedaj Mussolini izrablja v svoj prid.

Razlastitev kmetov (kulakov) v Rusiji. Rusija je v zadnjem času z drakonično silo in naglico pričela razlaševati ruske kmete in odpravljati verske ustanove. Jasno je, da ti odločni ukrepi vplivajo mogočno v notranjosti Rusije zlasti na kmetiško prebivalstvo. Proces je kratek: kulake razlaste in jih odženo drugam, kjer izgube vsakršno zvezo s prejšnjimi poznanci. S tem je onemogočen vsakršen odpor. Stalin se je odločil za tako odločen nastop, ker so kulaki eksproprijirali male kmete in postajali vedno mogočnejši faktorji v občinah, ki niti vaških sovjetov niso hoteli več poslušati. Iz enakega vzroka je napovedal Stalin skrajni boj tudi raznim verskim cerkvam, o katerih je bil prepričan, da preže na padeč boljševiškega režima. Nikakor pa sedanje delo ni trenuten nastop; na to se je Stalin pripravil že lani s svojim petletnim gospodarskim programom.

Japonski parlament razpuščen. Japonski parlament je bil 21. jan. razpuščen s cesarskim odlokom, ker vlada ni imela večine v njem. Razpisane so nove volitve za 20. februarja. Izvoljenih bo 466 poslancev za nižjo zbornico. To bodo druge volitve na podlagi enake in splošne moške vol. pravice na Japonskem. Ako ne bo intrig in terorja s strani vlade, se spet lahko zgodi, da zmagajo nasprotna stranka, ki se imenujejo demokratične. Proletarska stranka (deloma socijalisti in deloma komunisti) je zadnjič izvolila 28 poslancev.

Republika Kolumbija v južni Ameriki je dobila novega predsed-

— Smrt!
Čim popuste Miškine roke — se Miškina glava razbije.

No, dogaja se drugače, ako se neče umreti. Miški se ni hotelo umreti.

Zbral je vse svoje poslednje sile, napel vsako mišico kakor vrv in z nogami otipal stopnico. Zvil se je, položil noge više, obrnil hrbet navzdol. Laže mu je postalo in laže je držal okamenelo telo.

— Sedaj ne padem.

Vzradostil se je nekoliko. A iz zavorne kabine gleda človek s srditimi očmi. Nekaj je rekel, a kolesa so pogoltnile glas in ga zmlele z enakomernimi udarci. Miška ga ni razumel, pač pa je pogledal žalostno na jeznega človeka.

— Striček, pomagaj!

Tudi Miškin glas so zmlela kolesa, pogoltnili udarci, odnesli ga mimo ušes. Dolgo je gledal človek na visečega Miško in mislil na navodila, da ne sme trpeti v vlaku zastojkarjev.

— Naj se razbije!

A nato je (docela nepričakovano) prijel Miško okrog pleč in ga potegnil v kabino. Postavil ga je k zabojčku s svetiljko in jezno rekel:

— Bi se rad ubil?

Miška je molčal.

— Od kod?

— Iz Lopatina.

— S kom greš?

— Z očetom.

— A kje je oče?

— V tistem vagonu.

Človek s surovimi očmi si je ogledal Miško in se obrnil stran:

— Sit sem vas vseh!

Miška je molčal.

Sedel je poleg zabojčka, stegnil noge z velikimi laptjami in se še ni mogel zbrati od strahu. Trgalo ga je v rokah, vrtele se mu je v glavi, sililo ga bljuvat. Zlel si je ležati in ležati in da bi ga nikdo ne vznemirjal.

Zopet se mu je v mislih pojavilo Lopatino.

Pogledala ga je gladojoča mati, dva brata. Videl je Jaškinovo puško na tleh. Miška je stresel z glavo, da bi se ga ne lotevale neprijetne misli. Ne zbežiš, Miška, od njih. Miška gre v Taškent in ona gre za njim kakor majhna mučica za mačko. Sreča to, da je krepke narave. Jokati neče, da bi bil že davno čas, da bi zajokal na vse grlo. Nasmehnila se je sreča ob sodruhu Dunajevu, a zopet se je skrila.

V glavo ležejo neprijetne misli, vznemirjajo Miškino srce, iztiskavajo solze iz oči.

Kolesa vagona dražijo:

»Ne prideš, ne prideš,

Smrt!

Ne prideš, ne prideš,

Smrt!

Človek jemlje iz zabojčka skorjico kruha, skrbno grize majhne koščke, škili na Miška.

Miška se obrne stran.

— Kam gre oče?

— V Taškent.

— Kaj je slajše umirati v Taškentu?

nika. Izvoljen je bil poslanik v Washingtonu Alaya Herrera s 5000 glasovi. Politično je novi predsednik liberalc.

Sedma žrtev kapitalistične brezvestnosti umrla. Zadnjič smo poročali o zatvoritvi tovarne gumijastih izdelkov Hörnés v Dunajskem Novem mestu, kjer so se ugotovile težke zastrupitve z benzolom pri delavkah, in je ena med njimi radi tega umrla. Od 60 delavk se jih nahaja 30 v različnih bolnicah. Od teh je te dni umrla že sedma. To je med ostalimi povzročilo grozno paniko, ker vsaka računa, da pride zdaj ona na vrsto. Prebivalstva se je polastilo strašno razburjenje in ogorčenje nad oblastmi, ki dopuščajo kapitalu tako zločinsko ravnanje z delavkami. Vse delavstvo zahteva, da se imajo lastniki te tovarne eksperimentalno kaznovati kakor navadni zločinci, kajti zdrava ženska, ki je prišla v to tovarno, se je čez štiri tedne borila s smrtjo. Kljub temu pa se lastniki Hörnés, Durway in Balog še danes brezbrizno vozijo z avtomobili okrog.

Podlegli v boju za obstanek. Na Dunaju samomori niso nič nenavadnega, vendar izkazujejo nekateri dnevi v tem pogledu rekord. 10. febr. so se izvršili trije samomori in pet samomorilnih poskusov, kjer je še pravočasno prišla pomoč. Vsi ti slučaji so se zastrupili s plinom v stanovanjih. Današnji svet se sramuje še svoje revščine in se zapira v stanovanja, kadar z njo obračunava.

Trojčki v treh barvah. Iz Portorice (južna Amerika) poročajo, da je tam neka bela žena, ki je poročena z mulatom (mešana krvi), porodila trojčke, od katerih je eden bele barve, drugi črn, tretji pa rdeč (indijane). Najbrž si bo vsak tolmačil to na ta način, da ima vsak otrok drugega očeta. Vendar to ni izključno pravilo, kajti mož te žene je mešana krvi in podedovalna teorija uči, da lastnosti dedov pridejo na dan večkrat šele v poznejših generacijah.

Nova elektrarniška družba v Kanadi. European Electric Corporation, Ltd., se imenuje nova družba ameriških in evropskih elektrarniških skupin, ki se ima namen udeleževati kot delničar elektrarn v Nemčiji, Franciji, Italiji, Avstriji, Španiji, Poljski in Grčiji. Družba namerava pokupiti za okoli 28 milijonov dolarjev delnic. Voditelj te nove družbe je bivši italijanski finančni minister Volpi. Predvsem gre za pomembnejše elektrarne v Nemčiji (Augsburg) in v Italiji (Societa Adriatica di Eletticità). To je pot k monopolizaciji električne sile.

Mehika je prelomila s Sovjetsko Rusijo.

Sovjetski poslanik v Mehiki osumljen sokrivde pri atentatu na predsednika republike.

Londonski listi poročajo iz Amerike, da je bil sovjetski poslanik v Mehiki s svojo soprogo vreden v Vera-kruzu v Mehiki aretiran, ker je osumljen, da je soudeležen pri atentatu na novega predsednika Ortiz Rubia. Če ravno sta poslanik in njegova soproga potovala z diplomatskim potnim listom, so jima vendar tudi potno prtljago preiskali.

Posnemajte jih!

Za tiskovni sklad so darovali: Likar Din 10, Oslak Din 10, Celešnik 10, Vrhovec 3, Jakomin 10, Hönigsman 10, Čebular 4, Berdajs 5, Eržen 10, Uratnik 10, Kopač 10, Vuk 10, Jelenc 10, Tekauc 5, Svetek 10, Čobal 10, Uratnik Din 5, Skupaj Din 142. **Delavci iz Zreča** za Dnevnik-fond »Del. Politike«, in sicer: Savojec Filip Din 10, Janežič Emanuel Din 10, Rabič Anton 10, Berdnik Franc 5, Arnik Peter 5, Kajzar Tomaz 2,50, Krančan Jakob 5, Rušnik Ivan 4, Samec Stefan 4, Oder Franc 3, Kotnik Fr. 4, Malič Miha 5, Kumar Ivan 4, Pajnik Konrad 2, Paulič Maks 4, Zdošek Jožef 4, Jevšenak Alojz 4, Špendl Andrej Din 5. — Po nabiralni polji so nabrali za Dnevnik-fond »Delavske Politike« v Ptuj, in sicer so darovali sledeči: Kramarič Josip Din 20, Gabriel Franc 10, Schmidt Matevž 6, Podlaha Anton 10, Korpar Franc 8, Sirec Franc 4, neimenovani 4, Letnik 6, Perša Franc Din 10. Iskrena hvala!

Širite naš list!

Veter in slabo vreme, mrzota in vlažnost odvzemajo vaši koži trajno za kožo važne hranilne sestavine in pospešujejo s tem prerano nagubanost obraza. Vaša koža pa potrebuje svežega zraka. Tu vas varuje NIVEA-CREME pred neugodnimi vremenskimi vplivi. Samo NIVEA-CREME vsebuje EUCERIT. Ta obvaruje nežno kožno stanje osušenja in prepreči nastajanje gub in rug. — Doze po 3, 5, 10 in 22 Din. — Tubi po 9 in 14 Din. NIVEA-CREME pronikne v kožo in ne ostavlja nikakega bleska.

Trgovina v Jugoslaviji:
P. BEIERSDORF & CO., d. z o. z., MARIBOR, Meljska cesta 56

Vajeniška zaščita.

Grozotne posledice pomanjkanja vajeniške zaščite. — Savez kovinarjev apelira na Okrožni urad za zavarovanje delavcev.

Že večkrat smo v našem listu opozarjali na važnost in nujnost najstrožjega postopanja oblasti v vprašanju vajeniške zaščite.

Naslednji slučaj zopet dovolj nazorno dokazuje, kako obupen je položaj vajencev. Pismo, ki ga je naslovilo ljubljansko tajništvo svobodne kovinarske organizacije, se nanaša sicer na en sam konkreten slučaj, imamo pa nebroj sličnih primerov, samo, da se v javnosti o tem zelo malo zve.

Pismo glasi:

Podpisana podružnica se obrača na Vas v zadevi zdravniške preiskave vajencev pred njihovim vstopom v uk.

Že zgolj iz zdravstvenih vidikov bi bilo treba naročiti zdravnikom, ki te preiskave vrše, da jih imajo izvršiti strogo, zlasti za one obrate, kjer je delo naporno, kakor je to v različnih kovinskih tovarnah. Slučaj, ki ga tukaj navajamo, pa kaže, da zdravnik te svoje naloge ne vrše po teh vidikih. Dne 18. novembra 1929 je bil od enega izmed Vaših zdravnikov

zdravniško preiskan pred vstopom v uk vajenec Strojnih tovarn in livarn d. d. (obrat Samassa) T. F. Naporno delo v tovarni ga je že po dveh mesecih tako porušilo, da so ga morali že dne 23. I. t. l. odpeljati z rešilnim vozom v bolnico. Njegovo obolenje ni nastopilo po kaki nezgodi, temveč po izčrpanosti prešibkega organizma.

Eminentno socijalen urad kakor je Vaš, mora pa voditi račun tudi o tem, da je vajencev v razmerju k pomočnikom in v razmerju k možnosti njihove kasnejše zaposlitve, mnogo preveč. Konkretno navajamo en primer ravno iz te tovarne, da je v uku v livarskem oddelku 10 vajencev poleg 3 pomočnikov. Če bodo ti bodoči pomočniki poleg tega, da jih bo mnogo preveč, še fizično manj vredni — svoje obrti se v takih razmerah itak ne bodo primerno izučili — potem nastaja res vprašanje uničenja njihove eksistence.

Prosimo Vas najljubneje, da naše napovedbe proučite in nam sporočite, kaj nameravate ukreniti, da se to neznosno stanje regulira.

Ljubljana.

V Mostah pri Ljubljani ima občina svojo lastno elektrarno. Sedaj prevzame občinsko elektrarno mestna občina ljubljanska. Elektromonterjema, družinskima očetoma, pa je bila služba odpovedana. Zdi se nam, da nikakor ni potrebno, če občinska elektrarna preide v drugo last, da se postavi tam zaposlene ljudi pod kap, zlasti ne, če to elektrarno prevzame veliko mesto Ljubljana. Ni nam sicer znano, kaj se zgodi z moščansko elektrarno. Morda se ustavi, ali pa bo obratovala dalje. Ali je morda odpoved le formalna, to je, da namerava občina skleniti z nameščencema novo delovno pogodbo? Vsekakor pa je ljubljanska občina dolžna postopati tako, da ne spravi prizadetih delavcev ob kruh.

Delavski oder »Svobode« vprizori v nedeljo, dne 16. t. m. ob 20. uri v Delavski zbornici Gogoljevo komedijo »Ženitev«. Komedia je ostrasatira v gnili meščanski družbi. Delavski oder je pri režiji svoje vprizoritve prekinil s tradicijo in nah predstavi komedijo popolnoma v modernem pravcu. Predstava bo zato za vse ljubitelje Delavskega odra nadvse zanimiva. Režira Fr. Petre.

Maribor.

Smrtna kosa. V Kamnici pri Mariboru je v četrtek preminul veteran strokovne organizacije železničarjev **Ivan Dvoršak**, bivši dolgoletni zavirač južne, pozneje državne železnice v Mariboru. Dvoršak, ki je zvesto služil nad trideset let, je doživel isto usodo, ki je zadela tisoče njegovih prednikov, to je: da ga je delodajalec na stare dni vrget na cesto, kot se vrže izžeto citrono, v kateri ni več soka, ne da bi mu dal ono, kar je pošteno zaslužil. Dvoršak, ki je bil star 65 let, je prejemal takozvano miloščino, seveda niti ne v oni višini kot so jo prejemali dosluženi miloščinarji pred vojno od južne železnice, in ki tudi preje ni predstavljala eksistenčnega minimuma, marveč komaj četrtino istega. Pokojni Dvoršak je bil na stare dni navezan na zaslužek svojih otrok, sicer bi bil najbrž že preje zapustil ta grešni svet. Najbolji vzrled pa je Dvoršak zapustil vsem proletarcem s tem, da je bil skozi dolgih trideset let nepretrgoma član svoje strokovne organizacije in ga ni mogla nobena burja od iste niti za trenutek odvrniti. Ko bi bili vsi proletarci posnemali Dvoršaka, bi bili njegovi zadnji

dnevi lepši in srečnejši! Naj ga ohranijo železničarji v trajnem spominu!

Kdo se pogaja v imenu mestne občine mariborske za oddajo mestnega avtobusnega podjetja v privatne roke? »Slovenec«, ki hoče biti najbolje informiran list o dogodkih za kulisami mariborske mestne uprave, ve poročati, da se vrše med mestno občino in g. Lingerjem pogajanja za prevzem mestnega avtobusnega podjetja po omenjenem podjetniku. Po navedbah »Slovenca« so ta pogajanja že tako daleč dozorela, da bi se predajala ali prodajala imela izvršiti čimprej. »Slovenec« že tudi ve, kako bo g. Linger to zavoženo podjetje na najradikalnejši način saniral. On bo to storil, kar mestna uprava ni znala ali hotela storiti: Stare avtobusne škatle bo nadomestil z novimi vozovi, vozne cene bo znižal in obenem bo plače soferjem zvišal! Čitatelj mora skimati z glavo ter se vprašati: pa kako bo to vendar g. Lingerju mogoče in zakaj ne more tega mestna občina sama storiti? Sedaj gre predvsem za to, da se dožene, kdo se v imenu mestne občine sploh pogaja za oddajo omenjenega podjetja v privatne roke, bodisi da gre za prodajo ali samo za oddajo v zakup in na podlagi katerega sklepa občinskega sveta? Na magistratu so se baje silno začudili, ko so citali sobotnega »Slovenca« in vsi so mislili, da mora biti vsaj g. županu kaj znanega o tem. Toda g. župan je bil sam med radovednimi in je vprašal v mestni plinarni, kjer je obenem tudi uprava avtobusnega podjetja, če tamkaj kaj vedo! Torej živ krst ne ve ničesar o kakih tozadevnih pogajanjih. Kako je to mogoče? Ali pa se morda »Slovenec« urednik pogaja, ali pa tajnik bivše SLS. Morda pa ve nekaj več o tem g. H.! »Slovenec« je že enkrat preje spustil take potkusne balončke, ko je pisal, da je velik del gospodov v mariborskem občinskem svetu za oddajo avtobusnega podjetja v privatne roke. Mi smo na to ugotovili, da so, res v mariborskem občinskem svetu ljudje, katerih žilica toliko časa ne bo mirovala, dokler ne bo sleherni občinski podjetje v rokah privatnega kapitala. To ni čudno. Kapitalisti stoje na principijelnem stališču, da se naj občina in država ne bavita s podjetji, ampak naj ista prepuštuje zasebnikom, ki znajo baje svoja lastna podjetja bolje upravljati, kot pa to znajo javne ustanove. Četudi vodijo te javne ustanove isti ljudje. Razumljivo je, da ti ljudje nimajo na prospevanju ali neprospevanju javnega podjetja največkrat nobenega interesa, ker jim isto ne prinaša direktnega osebnega dobička. Nasprotno pa stoje delavci na stališču komunalizacije in socializacije ne samo tovarniških podjetij, in to v prvi vrsti prometnih ustanov. In zato bodo delavski zastopniki vedno proti vsakemu poskusu oddaje v privatne roke, ne samo avtobusnega, marveč vsakega občinskega podjetja sploh; ker, ako je mogoče zasebniku doseči rentabilno podjetje, tedaj je isto mogoče tudi občini, ki upravlja isto pod enakimi pogoji kot privatnik. Steer pa je naše avtobusno podjetje tako organi-

zirano, da bi ga bilo zelo težko odstopiti privatnikom. Vzemimo samo garaže, ki so s precejšnjimi stroški zgrajene v dvorišču mestne plinarne in pa stanovanjsko hišo, ki jo je treba amortizirati. Zato, roke proč od mestnih podjetij!

Ukinitve Inspekcije dela v Mariboru. Kakor smo že javili, je bil mariborski inspektor, inž. Ivo Šorli, premeščen k uradu za nadzorstvo kotlov v Novi Sad. Inspektor inž. Ivo Šorli je moral to službo s 1. februarjem 1930 v Novem Sadu ustopiti in je že zapustil Maribor. Tudi uradnica se je morala javiti k nastopu službe v Ljubljani. S tem je urad mariborske Inspekcije dela zaenkrat prenehal. Delavcem preostane še edino tukajšnja ekspozitura Delavske zbornice za iznašanje pritožb. V ostalem pa se bodo morali delavci zopet obračati na srezkega poglavarja, dokler ne bo v tem oziru kaj drugega urejeno. Vsekakor pa želi delavstvo, da dobi v bodoče, če pride v Maribor zopet inspektor dela, na tako mesto energičnega moža, ki bo dosledno izvajal zakonite predpise zakona o zaščiti delavcev.

Mrtve prekopavajo. Ministrstvo pravde, versko odelenje, javlja, da so pristojne madžarske oblasti sklenile definitivno evakuacijo vojaškega pokopališča Vizivaroš (Budimpešta, I. Hideguti Ut). Pozivajo se zainteresirani, da prenesejo svoje mrtve v drugo pokopališče pred 1. majem 1933, ker se bodo pokopali v skupen grob vsi posmrtni ostanki, ki ne bodo prenešeni do tega časa. Zainteresirani se radi informacije vsake vrste lahko obračajo na Pokopališko sekcijo vojne komande mesta Budimpešte (Budapest, IV. Veres Palne uteza 1) ali Direkcijo pokopališča Farkašret.

Detoljub.

V soboto, dne 22. februarja, ob 19. uri pridejo naši starši v našem domu na Ruški cesti 7 skupaj, da se posvetujejo in razgovorijo o vevvažnem vprašanju pravilne **spolne vzgoje**. Vsi starši, ki hočejo, da se njih otroci naravno in mravstveno seznanijo s svetimi misterijami poroda, nočejo pa, da si pridobe svoje nazore o ljubezni slučajno in pod umazaniam vplivom ceste, so vabljani in dobrodošli. To je tudi ena pot, da si starši ohranijo zaupanje svojih otrok tudi skozi najviharnejšo človeško dobo, t. j. pubertete. Znam pedagog prof. dr. Žgeč bo vodil ta pogovor. Torej na svidenje! Družnost!

Studenci pri Mariboru

I. del. koles. društvo, podružnica Studenci, vabi vse člane na gl. zborovanje, ki se bo vršilo dne 16. februarja 1930 ob 8. uri dopoldne v gostilni Majhenič. Na sporedu so zelo važne točke, kakor tudi skupno slikanje ob 8. uri. Dolžnost vsakega člana je, da se točno udeleži. Odbor.

Mežica.

Kulturno delo »Svobode«. Preteklo nedeljo, dne 9. februarja je priredila naša delovna podružnica »Svobode« poučno predavanje o Holandski, Belgiji in Luksemburški. Predavanje je obdržal Eržen iz Maribora. Poslušalci, možje in žene, pa tudi veliko število mladine, so z zanimanjem sledili predavanju, ki so ga spremljale skioptične slike, nazorno prikazujoč lepoto tujih dežel in krajev in njihovo kulturo. Okoli mežiške »Svobode« se zbira predvsem mladina, katere zvesto in vztrajno nadaljuje z delom, ki so ga začeli njeni predniki in očetje. Podružnica namerava prirediti tekom naslednjih mesecev še več predavanj, vmes pa tudi nekaj dramatičnih predstav. Za veseli pustni čas študirajo pridni dijetanti veseloigro »Fernando«. Pozneje pride na vrsto Finžgarjeva »Veriga«, vmes pa bodo, menda v početku marca, gostovali leški Svobodaši, ki so v razmeroma kratkem času dosegli prav lepe uspehe s svojim dramatičnim odsekom. Čeprav so silno skromni in svojih prireditev ne obešajo na veliki zvon, bi jim pa vkljub temu priporočali, da naj v bodoče vsaj čitateljem »Delavske Politike« zaupajo, kdaj bodo zopet nastopili. V mežiški dolini, tako upamo, začneja novo življenje, po tolikih letih bridkih izkušenj in razočaranj. Strokovna organizacija rudarjev narašča, Konzum se krepi, vsi

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

NAROČA SE /
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22

delavci pa se zberimo okoli »Svobode«, ki nam bo skrbela za širjenje našega obzorja in delavske kulture ter za razvedrilo po trudapolnem delu.

Ruše.

Vrline gasilskega društva — obhujati in dati je preveč. Pred časom smo javili, da je tu umrl delavec T. Glencer, ki je bil tudi požrtvovalni član nekega gasilskega društva. Ob smrti tega tovariša je gasilsko društvo nudilo ubogi vdovi veliko pomoč. Naročilo je pri nekem mizarju rakev (čeprav bi isto zastoj preskrbel delodajalec) in naročilo pogreb ob zelo neprimerni uri (vsled česar je bila večja udeležba od strani delavstva onemogočena). Objubil je tudi po svojem odposlancu, da bo poravnalo tudi druge eventualne stroške za pokojnikom. Tembolj čudno pa je, če sedaj dobiva vdova, ki ima skrbeti za dva otroka, od gotove strani opomine, češ, da računani še niso poravnani, ker jih društvo kljub svoji velikodušnosti ni poravnalo. Žena, to se zna, težko prenaša govorico, da bi tako važna stvar, kakor je pogreb, ne bil v redu plačan in ni izključeno, da bo poiskala zadnjo paro, da bo plačala stroške naročenega pogreba.

Bistrica pri Rušah.

Veselica in srečolov. Vodstvo požarne brambe nas naproša za priobčitev naslednjega pojasnila: O priliki zadnje veselice tuk. požarne brambe ni bilo srečolova, pač pa se je vršila licitacija. Zakaj se ni licitiralo, o tem bo pa govor na občenem zboru, kamor ima vsakdo dostop.

Hrastnik.

Kemični delavci in njihove pritožbe. Primorani smo, da javno povemo, kako se dela z nami, bodisi starimi ali mladimi delavci. Stari so stalni, novi so sprejeti začasno, da jih podjetje lahko vrže na cesto brez vsakega vzroka. Dogodilo se je, da ima podjetje nujno delo v kamlolomu, ki je bil nekaj last g. Rückela. Tam sedaj zidajo dve peči za žganje kamenja. Delo je nujno in pri tem delu so delavci prisiljeni, da morajo delati devet ur dnevno, brez plačila nadur. Dne 28. januarja pa je prišel ukaz, da se delo podaljša od devet na deset ur. Delavci pa niso bili zadovoljni, da se delovni čas podaljša in so sklenili, da bodo točno ob določenih urah orodje pospravili in končali z delom za tisti dan. Gospod inženjer je potem objubil starim delavcem po Din 5, nestalnim Din 4 za vsako čezuro. Ako pa bi ne hoteli delati, je vsem zagrozil z odpustom, češ, da ima delavcev dovolj na razpolago. Mi pa smo tega mišljenja, da, če je delavec toliko na razpolago, bi se moral delovni čas le skrajšati, ne pa podaljšati. Prosimo pa Inšpekcijo dela, da pride g. inšpektor sam na lice mesta, da si bo ogledal delovne prilike, pa naj pri tej

priliki zasliši tudi mnenje strokovno organiziranih delavcev. Delavci, mi pa solidarni stopimo proti vsem, ki nas hočejo izkoristiti, zlasti pa tudi proti onim gospodarskim krogom, ki nam hočejo vzeti socialno zaščito. Povejmo jim, da si ne pustimo vzeti, kar smo si s svojo močjo in solidarnostjo, pri nas in na celem svetu priborili. Zato pa vsi v organizacijo kemičnih delavcev!

Jesenice.

Izza kulis mestnega občinskega gospodarstva. Dne 2. febr. 1930 ob 3. uri popoldne se je vršila seja občinskega odbora, na kateri so podali poročilo tudi pregledniki računov. Navajamo tu v kratkem nekaj značilnih pripomb občinskega odbornika Nikolaja Bernarda, ki je kot preglednik računov pripomnil, da je ugotovil, da se je v enem slučaju izplačalo nagrado v znesku Din 10.000.— za desetminutno delo, in sicer gosp. inž. Emerju, državnemu nadkomisarju iz Kranja, kar je on smatral, da je bilo vsekakor nepotrebno. — Dalje je ugotovil, da cerkvena občina z vsemi mogočimi izdatki obremenjuje občino in to za stvari, katere bi smela samo konkurenčna obravnava dovoljevati, za kar nima občinski odbor pravzaprav pravice. Izkazalo se je, da večina z gospodom županom vred ne jemlje mnogo ozirov na oni veliki del občanov, ki se vsekakor ne more strinjati s takim enostranskim gospodarstvom. — Drugi revizor g. Gospodarič, pa o vsem tem, kar je kritiziral Bernard, ni niti črnil, poročal je samo o inventarju, niti dotaknil pa se ni teh stvarnih ugotovitev. G. Gospodarič bi se ne smel izgovarjati, da ni imel časa pregledati računov... Jeseniška občina se nahaja v jako kritičnem položaju vsled velikih izdatkov, za katere je težko najti kritja, in bo mestnim očetom delalo to vprašanje še sive lase, osobito, če bodo tako radodarni z nagradami. Vzdrževanje cest ni samo prometno vprašanje, ampak tudi vprašanje higijene. Ko bo prišlo poletje, bomo zopet zaviti v oblake prahu, ki ga dvigajo zlasti avtomobili. Občina pa nima denarja za škropljenje cest, medtem ko vsaka vas na Koroškem, kjer vodi skozi avtomobilska cesta, poliva isto z oljem. Prav tako mizerne razmere vladajo v pogledu kanalizacije. — Na seji je bila soglasno sprejeta resolucija proti poslabšanju socialne zakonodaje, katero se je poslalo na ministrstvo. — Vsekakor je neprijet-

no, da je v občinskem odboru kontrola, ki gleda na vse gospodarjenje čisto nepristransko in objektivno. O priliki pa še kaj več.

Kulturni pregled.

Stijn Strenvels, Sluga Jan. Izdal Nolit, Beograd. Prevredla Desanka Anđelković in D. Marković. Str. 227.

Založba »Nolit«, ki izdaja poleg prav dobrega in v modernem duhu urejevanega mesečnika »Nova literatura« vsako leto še več prevodov za svetovne književnosti, je izdala kot četrto knjigo Strenvelsov roman »Sluga Jan«. Stijn Strenvels je flamski pisatelj in niti ne več mlad, saj bo prihodnje leto praznoval šestdesetletnico svojega rojstva. Vkljub temu pa je povsem moderen. Motive za svoje romane zajema iz kmetiškega življenja flamskega ljudstva, prikazujoč nam njega bežo in borbo za golo življenje. Jan je od rane mladosti hlapec pri bogatem posestniku; sredi konj in živahnega vrvenja mnogobrojne služinčadi se čuti popolnoma srečnega. Usoda pa nanese, da prevzame po očetovi smrti njegovo malo posestvo, se oženi in postane oče mnogobrojne družine. Vkljub brezprimerni pridnosti in garanju obih zakoncev jima usoda ni mila; posestvo ne more prehraniti vseh, nastopita pomanjkanje in lakota. Kot berač se vrne v starosti Jan v hišo svojega nekdanjega gospodarja, obžalujoč, da jo je nekoč zapustil. — Strenvels je rešil v tem romanu važno vprašanje, rešil je kmetiško vprašanje in sicer tako, da to rešitev oko malomeščana komaj opazi. Ali je res kmet »na svoji zemlji svoj gospod«? Strenvels je dokazal, da ni in da ne more biti, kajti vsak kmet je popolnoma odvisen od celotnega socialnega položaja in ekonomskih razmer, poleg tega pa tudi od takih slučajnosti, kot so ujme in slabe letine. Tudi največja pridnost se bori proti obema zama. Kje je torej rešitev? Le v skupnosti, v močni zajednici. Jan, ki je vendar sam svoj, si sredi težkih borb za življenje, za hrano, o kateri ve, da je ne bo pridelal dovolj, želi nazaj k staremu gospodarju, želi si na veleposstvo, ki je redilo vse...

Kar se prevoda tiče, bi omenil sledeče: Slovenci smo odlični jezikovni puristi, zato nas germanizmi pri Srbih neprijetno dirnejo. Spakedranke, kot »štala«, »vicevi« — da drugih niti ne omenjam — bi morale vsekakor izginiti iz prevoda. Smatram, da so take spakedranke produkt srbskega malomeščanskega sveta, ki je prelen, da bi domestil tuje z narodnimi izrazi. »Nolit«, ki je uvedel v vseh svojih knjigah in tudi v mesečniku latinico, bi moral napovedati boj spakedrankam, tem bolj, ker izdaja knjige tudi za srbski narod, ne samo za inteligenco. In kako naj narod razume take izraze?

Knjiga je — kot vse dosedanje izdaje »Nolita« — sijajno opremljena. Fotomontaža na platnicah je delo Bihalyja, ki je šel v šolo očitno k samemu izumitelju nove umetnosti, k Hartfieldu. Delo krasi tudi pisateljeva slika. — Talpa.

Zbirajte za fiskovni sklad!

Naznanjamo tužno vest, da nas je naš ljubljeni so-
prog, oče, stric, stari oče

Ivan Dvoršak

železničar v pokoju

v četrtek, dne 13. februarja 1930 ob 2. uri za vedno
zapustil.

Pogreb nepozabnega se bo vršil v soboto, dne
15. februarja ob 16. uri iz mrtvašnice na Pobrežju.

Maribor, dne 13. februarja 1930.

Žalujoči ostali.

TOVARNA GLASBIL IN GRAMOFONOV

Gramofoni	Din do 298— dalje
Mandoline	136—
Violine	95—
Gitare	207—
Trombe	506—
Ročne harmonike	85—

Prodajalna: **Trg Svobode**
(Nova Scherbaumova zgradba).

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. O. Z.
Ustan. 1898
Prodajalne v Slovškovi ulici št. 2 in na Glasenemu trgu št. 18
Moderno in higienično urejena pekarna. — Pripomočimo vsem organiziranim delav-
cem in delavkam naše okoline pečivo v polni teži. Oziraje se pri zahtevanju pečiva iz
Delavske p. karne pri vseh prodajalnih pečiva na ZAVRVALNO KRAMBO D. P.

**Kupujte svoje
potrebščine
pri naših
inseren-
tih.**

cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzela
GOSTILNO „VESELI DOM“
V MARIBORU, VOJAŠNIŠKA ULICA ŠT. 5
Skrbela bom za dobro kapljico ter toplu in mrzlu
jedila. - Za obilen obisk se priporoča Marija Robin.
ABONENTI SE SPREJEMAJO NA HRANO

Kot najboljšo masažno in domače zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zobo- in glavobolu, prehlajenju, trganju, za negovanje
telesa, ust, osvežitev in krepitev mišičevja ter živčevja
sploh, se vporablja že pol stoletja **priznana**

LEVJA MENTOL-DROŽENKA

(francosko žganje)

Dobiva se v originalnih plombranih steklenicah v pristni predvojni
kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah z mešanim blagom, ka-
kor tudi v vseh prodajalnah Konzumnega društva za Slovenijo.